

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A L'ESPAI PÚBLIC I AL DRET A L'ACCESSIBILITAT I LA INCLUSIVITAT (ÚS DE L'ESPAI PÚBLIC)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 4 de juliol de 2024, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava la seva disconformitat per la manca de control municipal de l'ocupació excessiva de l'espai públic per part de la Casa Batlló, ja que els visitants que fan cua per accedir-hi no respecten el pas de les persones cegues.

Havia presentat dues queixes a l'Ajuntament de Barcelona sobre aquesta qüestió i no estava conforme amb les respostes rebudes perquè tan sols indicaven que incorporaven la queixa a l'expedient que ja era obert. Volia que se l'informés de les actuacions que s'havien dut a terme per tal d'evitar l'ocupació de l'espai públic que feia la Casa Batlló.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se al **Districte de l'Eixample** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada.

El dia 10 de juliol de 2024, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 18 de novembre de 2024, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa les actuacions que va dur a terme l'Ajuntament amb relació a l'ocupació de l'espai públic per part de la Casa Batlló.

CONSIDERACIONS

1. Actuacions municipals arran de les queixes presentades

En el cas que ens ocupa, el ciutadà mostra la seva disconformitat amb l'ús excessiu de l'espai públic que fa la Casa Batlló, ja que els visitants que fan cua per accedir-hi ocupen la vorera i no respecten els encaminaments per a les persones cegues.

El ciutadà havia presentat dues queixes per aquests fets i mostrava la seva disconformitat amb les respostes de l'Ajuntament. En l'última resposta que es va facilitar respecte a una queixa de data 10 de juny de 2024 se l'informava que s'havia obert un expedient d'inspecció per ocupació de la via pública i que encara estava en tràmit.

Sobre aquesta qüestió, l'Ajuntament ens va informar que en data 3 de gener de 2023 va rebre una queixa de l'activitat de la Casa Batlló per ocupació excessiva de l'espai públic. Arran de la queixa, es va obrir un expedient d'inspecció i, el 22 de febrer de 2023, es va dur a terme una inspecció. Es va constatar que **la Casa Batlló ocupava la via pública amb diferents elements sense llicència per organitzar la cua d'entrada de les persones visitants**. Per aquest motiu, es va generar un procediment d'ordre de retirada immediata d'elements a l'espai públic.

Més endavant, una nova queixa presentada al maig del 2024 pels mateixos fets es va incorporar a l'expedient en tràmit. El 23 de juliol de 2024, es va dur a terme una altra inspecció i es va comprovar que l'ocupació de l'espai públic persistia. En data 1 d'octubre de 2024, el Districte de l'Eixample va acordar iniciar un procediment sancionador contra l'empresa titular de l'activitat. En la data en què l'Ajuntament va enviar aquesta informació a la Sindicatura encara no s'havia notificat la incoació del procediment al titular de l'activitat. El consistori no ha especificat el motiu pel qual ha iniciat el procediment sancionador i es menciona que s'han incoat dos expedients més contra la titularitat de la Casa Batlló per motius diferents als quals fa referència aquesta queixa.

Finalment, **el consistori es compromet a fer un seguiment de l'expedient**, si cal amb noves comprovacions, per tal de constatar si se segueix ocupant l'espai públic i s'entorpeix l'accessibilitat per a persones amb discapacitat.

2. L'ús de la via pública per part de la Casa Batlló

Amb relació al cas que ens ocupa, cal valorar que l'activitat de la Casa Batlló genera un volum important de persones que es concentren a l'espai públic i dificulten el pas a les persones que volen caminar per la vorera i especialment a les persones cegues. Sobre aquesta qüestió l'Ajuntament informa que **el titular de l'activitat no disposa de cap llicència d'ocupació de l'espai públic**.

Cal tenir en compte que l'article 2 de l'Ordenança sobre l'ús de les vies i els espais públics (OUVEP) estableix que les vies són destinades a l'ús general per part de la ciutadania i que **les activitats que es desenvolupin a la via pública no poden limitar el dret dels altres als usos generals, llevat que es disposi de llicència o concessió per l'ús comú especial o l'ús privatiu**.

L'ús comú general de les vies públiques (essencialment la circulació o l'estada de les persones) no està sotmès a llicència. Per contra, l'ús comú especial i l'ús privatiu sí que requereixen la concessió d'una llicència municipal per poder portar-lo a terme.

L'ús comú especial, d'acord amb l'article 27 de l'OUVEP, és el que, sense excloure de manera permanent altres usos, sotmet la via o l'espai públic afectat a una intensitat o perillositat especial, la qual cosa afecta restrictivament els altres usos o suposa un aprofitament més enllà dels usos definits com a generals. Es considera com a ús comú especial l'ocupació transitòria d'un espai públic, que impedeix el pas o l'estada dels vianants.

D'altra banda, l'ús privatiu és el que suposa l'ocupació directa o immediata dels espais o les instal·lacions públiques, de manera que els altres usos queden limitats o exclosos, tal com preveu l'article 37 de l'ordenança esmentada.

Per tot el que s'ha exposat, des d'aquesta Sindicatura considerem que l'Ajuntament hauria d'impulsar les actuacions necessàries per determinar si l'activitat que desenvolupa la Casa Batlló limita altres usos generals i suposa un aprofitament de l'espai públic més enllà dels usos definits com a generals.

En l'àmbit local, la Carta de ciutadania - Carta de drets i deures de Barcelona reconeix el dret de les persones a trobar-hi les condicions socials, econòmiques, polítiques, culturals, ambientals i d'accessibilitat universal per viure-hi dignament (article 4).

Per la seva banda, la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat estableix que les autoritats municipals han de garantir una relació harmoniosa entre l'hàbitat, els serveis públics, els equipaments, els espais verds i les estructures destinades als usos col·lectius (art. XVIII i XIX).

Aquesta carta, a més, apel·la a la importància del dret a la ciutat com a expressió de la garantia dels drets humans a escala local. **El dret a la ciutat** és inviable sense la complicitat de totes les persones que compartim aquest espai. Cal considerar l'espai públic com un bé comú i un espai polivalent de socialització en el qual s'han d'harmonitzar les activitats econòmiques i de lleure amb l'ús quotidià per part de la ciutadania.

Així, amb la finalitat de preservar el teixit social, comercial i cultural dels barris de Barcelona, es fa necessari disposar de mesures encaminades a **mantenir l'equilibri entre les persones amb arrelament als barris on viuen i conviuen, amb les persones que hi transiten de manera temporal**, ja sigui per activitats com la que s'ha descrit o per visitar-los.

3. El dret a l'accessibilitat

L'article 1 de la Convenció internacional sobre els drets de les persones amb discapacitat reconeix l'obligació de promoure, protegir i assegurar el gaudi ple i en condicions d'igualtat de tots els drets humans i llibertats fonamentals per a totes les persones amb discapacitat, i promocionar el respecte a la dignitat inherent.

El Decret 209/2023, de 28 de novembre, pel qual s'aprova el Codi d'accessibilitat de Catalunya (Codi d'accessibilitat) desenvolupa les condicions d'accessibilitat en l'àmbit del territori. Inclou els espais urbans i estableix una regulació detallada de les condicions que s'han de complir per adequar els espais existents.

D'acord amb l'article 14, els carrers que existien en el moment de l'aprovació del Codi d'accessibilitat i que tenen una amplada superior a 2,40 metres han de disposar d'un itinerari de vianants accessible. El passeig de Gràcia, en reunir aquestes característiques, ha de disposar, per tant, d'aquest itinerari de vianants accessible amb les condicions que es detallen a l'apartat 1.1 de l'annex 2a del Codi d'accessibilitat, entre les quals destaquem les dues següents:

- a) Cal que, als espais urbans viaris, se situïn adjacents a la línia de façana o a l'element que materialitzi físicament el límit entre la via pública i el front de parcel·la, excepte en el cas dels itineraris situats en passeigs centrals.
- b) Cal que, en tot el seu recorregut, tinguin una amplada de pas lliure d'obstacles d'1,80 metres com a mínim.

D'acord amb el que preveu aquesta normativa, el passeig de Gràcia ha de disposar d'un itinerari de vianants accessible que tingui una amplada de pas lliure d'obstacles d'1,80 metres com a mínim. L'activitat de la Casa Batlló hauria de deixar, com a mínim aquest pas lliure a la línia de façana o, en el lloc on s'ubiquin els encaminaments per a persones cegues. Per aquest motiu, recordem a l'Ajuntament de Barcelona que ha de **vetllar pel compliment de les prescripcions legals en matèria d'accessibilitat a l'espai públic.**

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació del Districte de l'Eixample no ha estat eficaç per garantir el dret a l'accessibilitat.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar al Districte de l'Eixample** que continuï diligentment la tramitació del procediment de disciplina i dels sancionadors incoats contra la Casa Batlló.
- **Suggerir al Districte de l'Eixample** que faci un seguiment acurat de les afectacions que suposa l'ocupació d'aquest tram del passeig de Gràcia.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.